ӘДӘБИЈЈАТ ВӘ ИНЧӘСӘНӘТ 1967 mart 25

Микајыл РЗАГУЛУЗАДӘ:

— Үзәриндә он илдән артыг ишләдијим «Гызаран јелкәнләр» адлы повестими бу ил тамамлајачағам. Дәнизчилик саһәсиндә бизим дәдә-баба адәтләримиз вардыр. Абшерон чамааты тарих боју севинчини, кәдәрини дәнизлә бөлүшмүш, дар күндә она пәнаһ кәтирмишдир. Хәзәр бизим үчүн ән гыса вә е'тибарлы көрпү олмушдур. Бу күн о, дүнјанын бир чох дәнизләри, өлкәләри илә бағлыдыр. Азәрбајчан дәнизчиләринин шөһрәти инди һәр јерә јајылмышдыр. Онларын иши, һәјаты, харичи өлкәләрә сәфәр заманы көстәрдикләри мәтанәт, вәтәнпәрвәрлик дујғулары мәни чохдан дүшүндүрүрдү. «Гызаран јелкәнләр» повестиндә бу мәсәләләр тәсвир едилир. Әсәри тамамламаг үчүн бу ил Гара дәниз—Балтик истигамәтиндә бир нечә ајлыг сәфәрә чыхмаға һазырлашырам.

«Булвар ше'рләри» силсиләсиндән јаздығым јени әсәрләр, әлбәттә, Гәрб әдәбијјатында олдуғу кими налајиг көрүш мачәраларындан дејил, әксинә, дәниз саһилиндә динчәлән зәһмәт адамларындан, онларын истираһәтиндән, күмүшү сачлы гочалардан, көрпә балалардан, көзәллијә мәһәббәтдән бәһс едир. Һәмин серијадан олан ше'рләримин бир һиссәсини бу јахынларда чапа верәчәјәм.

Һәмишә олдуғу кими, инди дә мән өзүмү әсасән ушаг јазычысы һесаб едирәм. Ушагларын һәјатындан әсәр јазмаг чәтин олдуғу гәдәр дә шәрәфлидир. Мән һәмишә балаларымыз үчүн јазмагдан хүсуси јарадычылыг ләззәти дујмушам.

Кичик јашлы балалар үчүн јаздығым «Дәниз нағылы» китабым бу ил «Кәнчлик» нәшријјатында чап едиләчәкдир. Јенә дә ушаг әдәбијјаты серијасындан һекајәләр китабым «Көзәллијин кешијиндә» ады илә «Маариф» нәшријјаты тәрәфиндән бурахылачагдыр. Бурада пионер дүшәркәсиндә динчәлән мәктәблиләрин истираһәтиндән, доғма Вәтәнимизә, онун зәнкин тәбиәтинә мәһәббәтиндән, гајғысындан данышылыр.

Баһардан бәһс едән «Јазын елчиләри» һекајәсини ушаглар јахынларда охуја биләчәкләр. Мән, тәбиәт көзәлликләриндән бәһс едән силсилә һекајәләр јазмаг һаггында да дүшүнүрәм. Фүрсәтдән истифадә едәрәк мүасир ушаг әдәбијјатынын вәзијјәти һаггында өз арзу вә мүлаһизәләрими дә билдирмәк истәјирәм. Биздә әдәбијјатын бу саһәси нисбәтән кери галмышдыр. Јазычыларымыз мүасир әдәбијјатын гаршысында дуран бөјүк тәләбләрә чаваб верә биләчәк әсәрләр јаратмалыдырлар. Индики ушагларын билик сәвијјәси, дүнјакөрүшү, истәк вә арзуларынын әһатәси чох кенишләнмишдир. Хырда, өтәри һиссләр, әјләнчәләрдән ибарәт әсәрләр даһа онларын бәдии әдәбијјата олан тәләбини одәмир. Биз, бу мәсәлә һаггында чидди дүшүнмәлијик. Арзум будур ки, ушаг әдәбијјатына аид әсәрләрин тез-тез мүзакирәси кечирилсин, Јазычылар Иттифагы нәздиндә бу саһә үзрә мәсләһәт саатлары тәшкил едилсин. Мәнчә, буна ичтимаи әсаслар үзрә дә рәһбәрлик етмәк олар.

Һазырда ишимин чоху бәдии тәрчүмә мәсәләләри илә бағлыдыр. Республика тәрчүмә комитәсинин үзвүјәм. Биз јахын беш илдә тәрчүмә едиләчәк әсәрләрин планыны тутмушуг. Һәмин планын мүвәффәгијјәтлә јеринә јетирилмәсиндә шәхсән бир тәрчүмәчи кими јахындан иштирак едәчәјәм. Өмрүм боју тәрчүмә саһәсиндә ән бөјүк арзум дүнја әдәбијјаты инчиләриндән бирини там шәкилдә азәри дилинә тәрчүмә етмәк олмушдур. Вахты илә «Илиада» поемасындан бә'зи парчалар тәрчүмә етмишәм. Фикрим әсәрин там тәрчүмәсини охучулара чатдырмагдыр. Ејни заманда дүнја классикләринин әсәрләриндән нүмунәләр тәрчүмә едәчәјәм.

Јери кәлдикчә мән әдәбијјат нәзәријјәсинин бә'зи мәсәләләри илә дә мәшғул олурам. Москвада бешчилдлик совет халглары әдәбијјаты нәшр едиләчәкдир. Биринчи чилд үчүн «Азәрбајчан совет поезијасы 20—30-чу илләрдә» очеркини һазырлајырам.

Гырх иллик јарадычылығымда Азәрбајчан поезијасы илә әлагәдар јаздығым әдәби-тәнгиди мәгаләләрими чапа һазырламаг фикриндәјәм.

«Көрүшләр» адлы овчулуг хатирәләрими «Азәрбајчан» журналы редаксијасына вермишәм. Бурада мәнимлә узун мүддәт овчулуг етмиш, Муғаны, Мили, Көј көлү, Кәпәзи, Талыстан дағларыны гарыш-гарыш кәзән јахын достум С. Вурғунла бағлы хатирәләр, әһвалатлар тәсвир едилир. Фикрим вар ки, кәләчәкдә бу мөвзуну даһа кениш планда ишләјиб китаб шәклиндә чап етдирим. Ов— мәним үчүн һәмишә әдәби васитә, бәдии фон олмушдур. Бу үсулла мән әмәк адамларыны, онларын дүшүнчә вә һәјата бахышларыны бәдии шәкилдә әкс етдирмәјә чалышмышам.

Әдәби јарадычылыг саһәсиндә бу ил нә мүвәффәгијјәт газана билсәм—мәним Бөјүк Октјабрын 50 иллијинә һәдијјәм олачагдыр.